

Oppdatering fra KDI på arbeidet for forebygging av selvmord og selvskadning

1. Hvordan arbeides det med utfordringene knyttet til isolasjon og selvmordsrisiko?

Status på arbeidet med isolasjon:

- Har vært et innsatsområde over tid og er et klart mål at isolasjon skal reduseres
- Har iverksatt en rekke tiltak:
 - a. etablering av aktivisering/ressursteam¹ hvor målgruppen er:
 - er sårbare, ikke ønsker eller er redde for å være i fellesskapet
 - ikke er i stand til å nyttiggjøre seg etablerte aktiviseringstilbud pga. utviklingshemming, psykiske lidelser, selvmords- eller selvskadingsproblematikk
 - innsatte i varetekt som er utelukket av retten
 - innsatte som er utelukket helt eller delvis etter vedtak av kriminalomsorgen
 - b. innsamling, analyse og publisering av statistikk på forhold som påvirker omfanget av isolasjon; antall vedtak på utelukkelse (publiseres månedlig), antall iverksatte isolasjonsreduserende tiltak (publiseres månedlig) og utetid av cella (dagsmålinger tre ganger i året)
 - c. oppfølging av vedtaksfatting (at det fattes for alle utelukkelse og kontroll av kvalitet på vedtak – en del regioner fulgt dette opp særskilt og hatt gjennomgang av vedtak)
 - d. presiseringer av krav til to timer meningsfull menneskelig kontakt, avviksføring ved manglende gjennomføring og påpekt krav til utarbeidelse av ukeplan (KDI rundskriv 3-2023)
 - e. isolasjonsproblematikken er et løpende tema i KDIs styringsdialog med regionene og regionenes oppfølging av enhetene
 - f. gitt innspill til nasjonalt faglig råd for helsetjenester på hvordan helse og vi bedre kan følge disse opp og i tråd med standardene i de europeiske fengselsreglene og Mandelareglene
 - g. gjennomfører årlig isolasjonskonferanse med KRUS, neste i januar
 - i. målet om lav isolasjon i fengsler - et element i vurdering av post 70 søknader (tiltak fra frivillige organisasjoner)
- Fortsatt en del arbeid å gjøre – har derfor etablert et isolasjonsteam som skal ha et overordnet ansvar for å se på vedvarende utfordringer og hva som skal/må/bør gjøres
- Utarbeidelse av høringsinnspill på lovendringene knyttet til tvangsmidler og utelukkelse og skal nå se på og revidere retningslinjene til §§ 17, 37 og 38 i tråd med vårt høringsinnspill så langt det lar seg gjøre innenfor de skranker som gjeldende lovgivning setter.
- Vil i revideringen særlig søke å bedre integrere og gjenspeile kravene etter EMK art. 3 og 8 samt de europeiske fengselsreglene og Mandelareglene.

¹ Etablert totalt 10 aktiviseringsteam og 3 ressursteam/forsterket fellesskapsavdeling i kriminalomsorgen. Aktiviseringsteamene er ved Ringerike, Romerike, Oslo, Åna, Trondheim, Telemark Skien, Indre Østfold fengsel Eidsberg, Nordland Bodø, Stavanger og Halden fengsel. Bredtveit fengsel og forvaringsanstalt har et ressursteam for særlig hjelpetrengende kvinnelige innsatte, og Ila fengsel og forvaringsanstalt har en Nasjonal forsterket fellesskapsavdeling for mannlige innsatte. Bergen fengsel har et ressursteam.

- Forbedre statistikk slik at dette kan benyttes mer målrettet opp mot det som ønskes oppnådd

Status på arbeidet med selvmord- og selvskadingsforebygging

- Har igangsatt arbeidet med å revidere retningslinjene og håper å få disse ut på høring i løpet av januar/februar 2024 – mål er delvis svare ut noe av kritikken fra Sivilombudet, men også styrke retningslinjene slik at kravene etter EMK art. 2 (både mtp. hvordan fange opp, følge opp innsatte og etterfølgende undersøkelse og evaluering etter et selvmord) er bedre integrert og gjenspeilet.
- Ser særlig på arbeidsfordelingen og informasjonsflyt mellom fengsel og helse for å sikre en mer helhetlig tilnærming og en fordeling som er mer i tråd med anbefalinger fra CPT og det som er nedfelt i de europeiske fengselsreglene og Mandelareglene
- Har tett dialog med Hdir, fagressurser innen selvmordsforebygging (RVTS, NSSF, Hdir) og MR (NIM)
- Ser også på hvordan forbedre statistikk og rapporteringsrutiner på selvmordsforsøk og selvskading
- Har jobbet med KRUS og Hdir for å se på kompetansebehov og tiltak
- Jobber også med revidering av retningslinjer på soningsevne og tilrettelegging av soning for de som er psykisk syke